

Miroslav Holub
ŽÍT V NEW YORKU

Miroslav Holub

ŽÍT V NEW YORKU

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 1969

© Carpe diem, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-87631-26-3

OBSAH

I. K metafyzice města New York.	6
II. Kalamita jako způsob existence	27
III. Ti druzí	50
IV. Nadávající zástupové	68
V. Autolidi	92
VI. Problém duše.	106
VII. Problém: svoboda.....	135
<i>Ediční poznámka</i>	163

Žít v New Yorku

I. K metafyzice města New York

Bylo by snad možné představovat si člověka a jeho města jako jistý druh planetárního onemocnění.

Ian McHarg, přednosta Ústavu pro architekturu krajiny na pensylvánské universitě, říjen 1966

„Vono když je ve výběhu přes moc slepic,“ řekl doktor Ivanyi, který právě strávil třicátý či třicátý druhý rok svého života v Kalifornii, po dvaceti devíti či třiceti jednom roce doma, a který se právě vracel přes New York do rodné Evropy, „vono když je ve výběhu přes moc slepic, tak vony si vyklovávají oči – a zadečky si voklovávají – a docela se uklovají.“

Podíval se kolem na podvečerní davy usmolených a vlasatých jinochů kypících v uličkách Greenwich Village a sledujících davy spořádaných turistů z jiných částí města, kteří sem přijeli sledovat usmolené a vlasaté jinochy, neboť jsou *jiní*, podíval se na radostně ucpanou Avenue of the Americas a dodal:

„A tady je to zrovna tak... New York je úplně jinej než Kalifornie. Tam je pořádek a většinou klid.“

Mnoho lidí před ním mi už zdůraznilo, že taky Oregon je úplně jinej, Filadelfie je trochu jiná, Washington je docela nepodobný, Cleveland se nedá srovnávat a Cincinnati už docela ne.

Vždycky jsem souhlasil.

Toto je divoké a zmítající se město, město těsné samo o sobě, město na vlásku, město fungující s vypětím sil a stále na samém krajíčku kterékoli zkázy a štrapáce.

A je New York dvakrát jiný. Jiný než ostatní města a jiný, velmi citelně jiný jako město, které navštívíme, a jako město, v němž máme žít. Asi tak jako je jiné zajet autobusem a podívat se na činný vulkán a usídlit se na kraji vulkánu a sledovat popílký a páry a dunění, den za dnem a měsíc za měsícem, kdy jako to asi bouchne.

Doktor Ivanyi je odborník přes slepice.

Cítil jsem se tedy něčím jako dočasně importovanou slepicí a tlačil se mezi beatniky, narkomany, studenty,

detektivy a policajty po Bleecker Street, pak nahoru na Washington Square, kde už tou dobou spalo v horkém vzduchu na lavičkách pod černými stromy tolik lidí, černých kůží, osudem nebo tmou, že člověk měl pocit, že leze někomu do ložnice a že by se tedy raději neměl moc koukat, vyšli jsme na Pátou avenue, ponořili se nad Čtrnáctou ulicí do mazlavé a prázdné temnoty, oživené jen občasnými hejny svištících taxíků a zcela výjimečně klopýtajícím staříkem, tu v rozhalené košili, tu v zimníku, tu s holýma rukama, tu s podezřelým rancem.

Šli jsme, potili se a počítali ulice, kdy už budeme na Čtyřiatřicáté.

„Líbí se ti tu?“ zeptal se doktor Ivanyi.

„Líbí,“ řekl jsem. „Mně se všude líbí.“

Pak jsme se rozloučili a já jsem vlezl do podzemní dráhy, kde bylo ještě mnohem větší vedro.

K čemuž je třeba podotknouti: žít v New Yorku je nepochybně obtížnější než žít jinde ve Spojených státech, příkladně v menším universitním městě. V Princetonu nebo v Cambridgi nebo La Jolle v Kalifornii nebo na San Antoniu, Texas. Kdyby si jeden mohl volit, pak by volil New York jen z romantismu, asi tak jako dá zálesák přednost divokému pohoří před nivami zelených pobřeží, šmrncnutými kulturou.

Nicméně žít v New Yorku znamená také žít ve Spojených státech, to jest vydělávat víc než kdekoli jinde a dostat za dolar víc než v jiné vyspělé zemi. Pokud ovšem se člověk naučí kupovat a ví, kde bude výprodej, a ví, že plavky musí kupovat na podzim a kožich na jaře. Řekl bych, že životní úroveň v USA je dva až třikrát vyšší než ve Francii. Bylo vypočítáno, že životní úroveň ve Francii je téměř třikrát vyšší než v Československu.

Takže ono se to zvyká, když si z prvního platu koupíte televizor a z druhého garderobu na rok. Když přitom zbude na slušný byt ve vile u moře. Když složíte deset dolarů a vyjedete s novým corvairem barvy stříbrné.

Ono se to zvyká. Jsou ovšem silné charaktery krajanů, kteří si nezvyknou a nezvyknou, bydlí s Portorikánci,

nakupují jen tak k udržení života a šetří na dalších čtyřicet let doma. To jsou silné povahy a jejich bude království nebeské.

Jinak se to zvyká rychle. A to tak rychle, že člověk během týdne zapomene, že vlastně prvně získal svou ekonomickou důstojnost, že prvně získal živé ponětí o cti občana dvacátého století, že se stal členem affluent society, společnosti blahobytu, která s sebou nese ve specifických podmínkách americké společnosti nemálo blbosti (někde se tomu říká deformace), ale především a hlavně zjišťuje onu základní podmínku existence, to jest život beze studu ze života, život nedůstojný tváří v tvář Kierkegaardovi, ale život důstojný tváří v tvář hokynáři a instalatérovi, a dokonce i činovníku, který vás registruje jako poddruh nonresident alien, klasifikace H-2, SPLEX.

Člověk během týdne zapomene, že nepotřebuje dekret na byt ani dekret na rozum, že se nepotřebuje nikoho prosit, pokud má konto v bance (a to má, pokud má dvě ruce a pokud není stížen osudem, do něhož jest ovšem včítat i barvu pleti), že si může dupnout, když je v právu (a to je, když není kriminálník nebo i když má dobrého advokáta).

Člověk během týdne zapomene a začne se vztekat na šlendrián – jak to, že na Kosciuszko Bridge už týden nespravili asfalt, jak to, že na poště nemají označená okénka, jak to, že neodvezli druhý den odpadky, jak to, že už je zas zastávka na dráze, jak to, že nedošla týden objednaná chemikálie (jež by doma došla za dva roky), jak to, že mu ukradli ze zavřeného vozu kameru a policie nic nenajde.

Takže ono se to zvyká a to vás dovede bleskově do stavu permanentní občanské na..., pardon, nazlobenosti, jež je asi základní formou bytí člověka na světě. Odras bytí ve vědomí je přibližně stejný v New Yorku jako v Novém Strašecí. Ale v tom New Yorku je to na úrovni o fous vyšší a ten fous je to, co jsme nazvali životem bez studu ze života.

Z tohoto hlediska jest bráti zde dále vypisované strá-

EDIČNÍ POZNÁMKA

Elektronické vydání *Žít v New Yorku* (1969) vychází z naší vlastní edice II. svazku Spisů básníka, esejisty a prozaika Miroslava Holuba, jenž byl založen na reedici jeho tří knižně vydaných cestopisných próz. Pracovali jsme tehdy s prvním vydáním titulu. Vydalo ho nakladatelství Melantrich, Praha 1969. Obálku a vazbu navrhl Miroslav Váša. Typograficky knihu upravil Junek Ševčík. Odpovědným redaktorem byl Josef Hajný. Písmem Baskerville vytiskl Tisk, n. p., knižní výroba, závod 2, Brno. Počet stran byl 170, náklad činil 25 000 výtisků. Cena Kčs 15. Teprve podruhé tedy *Žít v New Yorku* vyšlo v edici II. svazku Spisů nazvané **Cestopisné prózy**. Uspořádal ho a k vydání připravil Michal Huvar, obálku navrhla Marie Šmídová, graficky upravil Petr M. Dorazil. Knihu vytiskla tiskárna Protisk ve Slavkově u Brna, vydalo ji nakladatelství Carpe diem jako svou 47. publikaci v Brumovicích roku 2003. Náklad činil 500 výtisků. Text ve jmenovaném svazku Spisů byl pravopisně sjednocen podle současné kodifikace a v některých případech, kde to Pravidla umožňují (v souladu s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR k Pravidlům českého pravopisu ve vydání z roku 1993 a pozdějších) byly ponechány tvary Holubově době bližší a užité v knižním otisku, jenž nám byl předlohou.

Michal Huvar

MIROSLAV HOLUB

ŽÍT V NEW YORKU

*K vydání připravil, graficky upravil
a fotografií na obálku opatřil Michal Huvar
Vydalo nakladatelství Carpe diem
jako svou 200. publikaci
v Brumovicích roku 2012*

*Druhé samostatné vydání
(celkově třetí)*

www.carpe.cz

*Knihy, CD a DVD nakladatelství si můžete objednat na adrese:
Carpe diem, 691 11 Brumovice 175, Czech Republic
(tel. 737 444 221; e-mail: carpe@carpe.cz)*

*E-knihy zakoupíte na portálu:
www.eknihulka.cz*

*Knihy pro iPad, doplněné dokumentárními filmy, koncertními záznamy
hvězd pop music, rozhovory, autorským čtením, záznamy z archivů,
speciálními fotogaleriemi a dalším bohatým multimedálním obsahem
najdete v App Store v aplikaci:*

ISBN 978-80-87631-26-3